

احیای سنت وساطت ازدواج

از آنجایی که ازدواج یکی از مسائل مهم و کلیدی هر کشوری است و متأسفانه طی سال‌های اخیر در کشور با کاهش مقوله ازدواج مواجه هستیم، مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی طی یک بررسی کارشناسانه به دنبال اقدام محوری و راهکار موثر در این زمینه بوده است. چرا که با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری یکی از آسیب‌های حوزه خانواده کاهش نرخ ازدواج است که آفت‌های بعدی را نیز به دنبال خود خواهد آورد.

راهکار مقام معظم رهبری احیای سنت قدیمی وساطت ازدواج است که مردم در محله‌های خود توسط واسطه گر به یکدیگر معرفی می‌شدند و وصلت شکل می‌گرفت. این سنت حسنه با توجه به سبک زندگی حاکم بر کشور، کمرنگ شده است. با توجه به فرمایشات رهبر معظم انقلاب، این مرکز به رصد اقدامات و فعالیت‌هایی که در سطح کشور در حوزه وساطت ازدواج انجام شده بود، پرداخت که از جمله آن‌ها می‌توان به مراکز مختلفی از جمله نهاد مقام معظم رهبری در دانشگاه که روی این موضوع کار کرده بودند، اشاره کرد.

اجرا در فضای مجازی و حقیقی

البته اشکالاتی بر فعالیت‌های این حوزه وارد بود. یکی از اشکالات این بود که مبنای کار بر بستر فضای مجازی قرار داده شده بود که شاید این اقدام مورد اعتماد خانواده‌ها نباشد و تمایلی نداشته باشند از این طریق سنت حسنه ازدواج را برای فرزندان خود رقم بزنند. به همین دلیل مرکز امور بانوان رویکرد خود را تغییر داده و به صورت آزمایشی در محله‌های مختلف شهر مشهد اقدام به شناسایی افراد فعال در این حوزه کرد. در این بخش دوره‌های آموزشی برای واسطین ازدواج برگزار و همچنین شبکه واسطین ازدواج در سراسر کشور به صورت خودجوش تشکیل شد. این اقدام ابتدا از ۱۴ رابط در مشهد آغاز شد و در یک بازه زمانی ۹۰۰ واسطه‌گزار ازدواج که به صورت خودجوش اقداماتی انجام می‌دادند، شناسایی شدند.

گسترش شبکه واسطین ازدواج در کشور

در ادامه کار طی فرآیند مصاحبه ۶۰۰ نفر از این واسطه‌ها با این دغدغه که بتوانند ازدواج را در فضای جغرافیایی خود افزایش دهند، برگزیده شدند. در همین راستا دوره آموزشی ۱۴ جلسه‌ای برگزار شد تا افراد به صورت عمومی با فضای وساطت ازدواج آشنا شوند و در ادامه توانستند به یک شبکه تبدیل شوند و از محله‌های مختلف مشهد با یکدیگر ارتباط برقرار کنند که این موضوع موجب افزایش دامنه اطلاعاتی آن‌ها و در نهایت افزایش رقم ازدواج شد. پس از این دوره عمومی، دوره‌ای تخصصی برگزار شد که ۱۲۰ نفر از این افراد با قبولی در آزمون دوره مقدماتی به دوره تخصصی راه یافته و به صورت حرفه‌ای‌تر آموزش دیدند تا به مناسبات معرفی زوج‌های جوان به یکدیگر مسلط شوند. به همین ترتیب شبکه واسطین ازدواج به سراسر کشور گسترش یافت و شبکه‌سازی‌ها به صورت خودجوش و پویا گسترده شد و مرکز امور بانوان به هدف خود که در واقع تقویت کنشگران حوزه زنان بود، دست یافت.

ترویج ازدواج آسان؛ دغدغه آستان قدس رضوی

از آنجایی که امر ازدواج به خصوص ازدواج آسان یکی از دغدغه‌های آستان قدس رضوی است، این مجموعه برای تسهیل ازدواج جوانان شرایط برگزاری مراسم عقد در حرم فراهم کرده است. قرائت خطبه عقد زوجین جوان در حرم مطهر امام رضا (ع) در قالب طرح «اجرای خطبه عقد با لاسر مبارک» برگزار می‌شود. برگزاری عقد در رواق دارالحجّه حرم مطهر یکی از مرسوم‌ترین مراسم در مشهد در خصوص آیین ازدواج است. به گفته محققین این رسم، رسمی قدمت دار است و علاوه بر شهروندان مشهدی زائرین امام رضا (ع) نیز برای شگون این پیوند فرخنده مراسم عقد خود را در حرم حضرت برگزار می‌کنند. این مراسم با حضور خانواده‌های عروس و داماد توسط عاقد شرعی انجام شده و زوجین میهمان سفره متبرک امام مهربانی‌های می‌شوند.

قدمت ۵۰۰ ساله آیین عقد در حرم رضوی

جوانان کشور به خصوص مشهد حرم مطهر را که از دیرباز بهترین محل برای شروع زندگی مشترک بوده است را برای آغاز یک زندگی پر شور و متبرک کردن پیوند زناشویی خود انتخاب می‌کنند تا با وارد کردن نام امام رضا (ع) به زندگی خود معنویت بخشیده و ساده‌زیستی را سرلوحه زندگی خود قرار دهند. این اتفاق قرن‌ها است که در حرم مطهر رضوی رخ می‌دهد و طبق اسناد موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی قدمتی بیش از ۵۰۰ سال برای این اتفاق مبارک در اسناد به جامانده از گذشته، ثبت شده است. به عنوان مثال یکی از قدیمی‌ترین عقدنامه‌های حرم امام رضا (ع) عقدنامه‌ای است که تاریخ عقد در این قباله، روز چهارم ماه دوم سال ۹۹۰ هجری قمری ثبت و خطبه عقد توسط شیخ بهاء الدین محمد عاملی جاری شده است.

معروف‌ترین سند ازدواج موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی نیز مربوط به سند ازدواج «گوهر شاد سلطان بیگم» دختر سلطان شاه رخ افشار، سومین شاه سلسله افشاریه با «امیر محمد خان» است که یکی از قدیمی‌ترین و مشهورترین عقدنامه‌های این مرکز به شمار می‌رود. این قباله به شکل لوله‌ای، سرشار از آرایه‌های ادبی و نثری دشوار است که در هنرهای نظیر خطاطی، نقاشی و تذهیب نیز جلوه‌گری می‌کند. تاریخ عقد در این سند ۱۱۹۵ هجری قمری ذکر شده است و مهریه عروس در این سند، ۵۰ هزار تومان نقد فضی تبریزی و جواهر آلات به میزان هزار تومان قید شده است.